

Kā nonāci Daugavas Vanagu rindās Amerikā?

Kad pārvācos uz dzīvi ASV 1999. gadā, es vispirms dzīvoju Albuķerkē, Ņūmeksikas štatā. Tur latviešu kopiena bija ļoti maza un nebija tikpat kā nekādu pasākumu izņemot Jāņu svinības un sanāksšanu uz kopīgu pusdienošanu. Kad pārcēlos uz Ročesteru, biju patīkami pārsteigta par aktīvo latviešu sabiedrisko dzīvi – te bija baznīca, koris, latviešu skola, un, protams, arī Daugavas Vanagi. Pirmo reizi satiku vietējo latviešu sabiedrību Jāņu svinībās, biju ļoti priecīga redzēt, ka te ir pārstāvētas visas paaudzes – Albuķerkē bija tikai vecākās paaudzes latvieši. Cilvēki bija ļoti laipni un pretimnākoši un viena vanadze – Velta Huck, uzreiz jau sāka ar mani runāt par piedalīšanos vietējās latviešu sabiedrības dzīvē. Vispirms iesāku ar darbību latviešu skolā un korī, un jau 2005. gadā pievienojos Daugavas Vanagiem galvenokārt cilvēku dēļ – man gribējās līdzdarboties viņu darbā.

Kāds ir Tavs galvenais motīvs darboties šajā organizācijā? Un kāds bija pirmais darbs, ko izdarīji, būdama Vanadze? Nu jau arī, būdama vadībā?

Es esmu pirmās paaudzes latviete Amerikā – man ir ļoti svarīgi, lai mani bērni turpinātu būt latvieši un neasimilētos vispārējā amerikāņu nācijā aizmirstot savas saknes. Daugavas Vanagu organizācija ir tā, kas visiem atgādina par vēsturi, rīko latviskus pasākumus, tā uzturot latvietību ārpus Latvijas. Vairs neatceros, kādi bija pirmie mazie darbiņi Ročesteras apvienības labā, bet pirmais lielais darbs bija sekretāres amata uzņemšanās. Sekretāres darbs ir ļoti svarīgs, tas dokumentē, kas ir noticis apvienības darbībā. Mēs nesam DV ASV un Kanādas kopsēdē augustā Garezerā tieši runājām par veciem protokoliem – kam tie vajadzīgi? Es teicu – man! Es šad un tad pārlasu vecos protokolus – gan pašas rakstītos, gan arī no agrākajiem gadiem. Līdz ar sekretāres amatu es saņēmu arī vecās protokolu grāmatas no apvienības pirmsākumiem – ir ļoti interesanti palasīt, kā lietas tika kārtotas senāk, kādos amatos bija pašreizējie DV biedri, kādi pasākumi notika toreiz. Vecajos protokolos ir redzams, ka vairāki jautājumi, kas ir aktuāli pašreiz, ir bijuši svarīgi arī citos laikos – vēsture atkārtojas un no tās mēs varam mācīties. Pieņemu, ka trešā jautājuma daļa ir par vadību ASV līmenī kā vanadžu priekšnieci. Es nekad nekandidēju jaunam amatam, ja iepriekšējā persona nav atteikusies no kandidēšanas – man šķiet, ka tā ir nepieciešamā cieņas izrādīšana tiem, kas mūsu organizāciju ir uzturējuši iepriekšējos gados. Biju ļoti pārsteigta, kad tiku nominēta vanadžu priekšnieces amatam, jo biju ne vien gados jauna, bet arī ar salīdzinoši mazu pieredzi DV vadības darbos. Bet tomēr nolēmu kandidēt, jo iepriekšējā priekšniece Marija Maher vairs nekandidēja un es domāju, ka varu daudz ko darīt organizācijas labā. Līdz šim svarīgākie darbi, ko esmu darījusi kā vanadžu priekšniece ASV, ir aktīva iesaistīšanās DV ASV zemes valdes darbībā un vanadžu tēla popularizēšana – cenšos piedalīties dažādos pasākumos, jo sabiedriskā tēla uzlabošana mūsu organizācijai ir ļoti svarīga. Kā es mēdzu teikt – mēs neesam nevarīgas večiņas, vanadzes ir vadītājas, kas spēj padarīt visu, ko uzņemas - gan ģimenes dzīvē, gan algotajos darbos, gan sabiedriskajos darbos. Mums tas ir jāparāda pasaulei.

Kādu redzi DV organizācijas nākotni - darbi, ko veiksiet, mērķi, ko vēlaties īstenot?

Man šķiet, ka nākotne būs mazliet savādāka katrā valstī. DV organizācija noteikti turpinās pašreizējos globālos mērķus – palīdzību leģionāriem, daudz bērnu ģimenēm, audžu bērnu ģimenēm, utt., bet katrā zemē darbības virzieni varētu būt atšķirīgi. DV Latvijā nav jāuztraucas par latvietības saglabāšanu, bet ārpus Latvijas tas ir ļoti aktuāli. DV ASV daudz līdzekļus iegulda

latviskās izglītības nodrošināšanai, jo tas ir nepieciešams, lai varētu saglabāt latviskas organizācijas nākotnē. Sevišķi liela loma latviskā audzināšanā ir vanadzēm – mēs esam mātes, mēs esam tās, kas saviem bērniem var ieaudzināt mīlestību pret visu latvisko. Mēs nevaram gaidīt, kad to darīs latviešu skolas, baznīca vai kāda cita vietējā latviešu organizācija. Latviskums sākas ģimenē, sabiedriskie darbi Latvijas labā tiek veikti pateicoties iekšējam spēkam, kas nāk no latviskās audzināšanas ģimenē.

Tava "recepte", kā organizācijai piesaistīt jaunus biedrus?

Pirmkārt, ir jābeidz čīkstēt – kā biedru skaits samazinās, naudas daudzums samazinās, jaunie nenāk. Padomājiet – kam interesē pievienoties organizācijai, kas nepārtraukti runā par tuvojošos galu? Ir jāmaina domāšana veids, jābeidz vaimanāt, cik kādreiz bija labi un tagad vairs nav tik daudz cilvēku, uz pasākumiem jaunie negrib nākt, utt.

Otrkārt, jāpārdomā, kādus pasākumus mēs rīkojam. Nesen pārlasīju dažus vecākus protokolus no DV ASV sēdēm – jau pirms vairākiem gadiem tika atzīmēts, ka lielākā daļa DV pasākumu ir atceres dienas. Protams, kā leģionāru dibinātai organizācijai, piemiņas dienas ir svarīgas, taču kā mēs tās svinam ir atkarīgs no mums. Labs piemērs ir Kalpaka diena – to var atzīmēt tikai kā piemiņas dienu atceroties kritušos karavīrus, bet var arī rīkot jauniešiem interesantu pasākumus kā O. Kalpaka dienai veltītais konkurss, ko rīko Latvijā. Tas rosina jauniešus izpētīt vēsturi, uztur sacensību garu. Rezultāts ir tas pats – cilvēki vairāk uzzina par vēsturi un saviem karavīriem, bet izziņas process ir pavisam cits – jauniešiem daudz labāk patīk konkursi nekā piemiņas dienas. Treškārt, ir jāpadomā par pasākumu ilgumu. Jā, pirms 40 – 50 gadiem Daugavas Vanagi sanāca kopā uz sēdēm, kas ilga visu dienu. Mūsdienā jauniešiem nav tam laika – lielākā daļa strādā pilna laika darbu, audzina bērnus, darbojas citās labdarības organizācijās. Sestdiena un svētdiena bieži vien ir nevis atpūtas dienas, bet laiks apdarīt visus mājas uzkopšanas darbus vai pavadīt laiku kopā ar bērniem. Esmu dzirdējusi iepriekš, ka cilvēki labprāt atnāktu uz sēdēm un citiem pasākumiem, bet viņi zina, ka tas ievilksies vairāku stundu garumā un tāpēc nenāk nemaz, jo ir virkne citu darbu, kas jāpadara tajā pašā dienā.

Ceturtkārt, ir jāļauj jaunajiem piedalīties organizācijas vadībā. Daugavas Vanagu valdēs vajadzētu būt pakāpeniskai maiņai – lai būtu pārstāvētas vairākas paaudzes. Mums jaunākajai paaudzei ir vajadzīgi vecākā gada gājuma vadītāji, jo viņi pārzina organizācijas vēsturi, darbības principus, saistību starp apvienībām/zemes valdēm/centrālo valdi. Nav nekā labāka, kā apspriežot jaunas problēmas dzirdēt, kā līdzīgas lietas tika risinātas pirms 10, 20, 30 vai pat 50 gadiem. Lasot vecākus izdevumus redzam, ka problēmas atkārtojas, tie, kas tagad ir vecākā paaudze, pirms daudziem gadiem jutās līdzīgi kā jaunieši mūsdienās. Vecākie ne vienmēr atbalstīs jauniešu idejas – dažreiz tas būs kaitinoši, bet citreiz tas paglābs no nepareiziem lēmumiem. Tieši dialogs starp paaudzēm ir tas, kas nepieciešams, lai jaunākā paaudze tiktu izaudzināta gatava nodrošināt organizācijas nākotni. Man tagad vadot Ročesteras apvienību labākie padomdevēji ir bijusī priekšniece Aina Serdāns un kasieris Margērs Cubīns, viņi abi ir bijuši DV organizācijā vairākus gadu desmitus un ir milzīgs atbalsts, kad man nepieciešams padoms dažādos jautājumos.

Piektkārt, darbībā ārpus Latvijas ir jāpiesaista jaunatbraucēji. Daudzās vietās joprojām ir dalījums “mēs” un “jūs” – mēs visi esam no vienas tautas, mums visiem ir mērķis uzturēt latvietību un palīdzēt tautiešiem Latvijā. Jaunatbraucējus ir vienkārši jāpieņem kā citus latviešus bez garas tirzāšanas, kāpēc viņi nolēma pamest Latviju un kad brauks atpakaļ. Iemesli ir dažādi,

bet no Daugavas Vanagu viedokļa tam nebūtu jābūt svarīgam – galvenais ir, lai viņi atbalsta mūsu mērķus un ir gatavi palīdzēt.

Sestkārt, mūsdienu tehnoloģiju izmantošana. Ir vēl vadītāji DV rindās, kas atsakās lietot datoru un kuriem nav e-pastu. Jaunākās paaudzes vidū e-pasti ir jau novecojis saziņas līdzeklis. Daudzi vecākās paaudzes cilvēki domā, ka Facebook ir pārāk moderns saskares līdzeklis Daugavas Vanagiem, bet realitāte ir tā, ka pavisam jaunākās paaudzes vidū – te runāju par tiem, kam vēl nav 20, Facebook jau ir “vecu ļaužu” saziņas līdzeklis. Mums jāiet laikiem līdzī, ja gribam ieinteresēt jauniešus.

Septītkārt, mūsu “jauniešu” mērķa grupa nav tā pati, par ko citi domā – DV ir labdarības organizācija, es uzskatu, ka īstā mērķauditorija ir cilvēki 30-tajos un 40-tajos gados, kad viņi ir dzīvē iekārtojušies, mājas nopirkuši, bērni vairs nav pavisam mazi. Tas ir laiks, kad cilvēkiem vairs nav jādomā par pamatvajadzībām un ir iespējams vairāk pievērsties labdarībai.

Vēl varētu minēt citas lietas, bet nu ieskatam būs. Galvenais ir darīt darbus un uzklaust jaunāko paaudzi – kas viņiem interesē, ar ko viņi ir gatavi palīdzēt, un ļaut viņiem rīkoties, pat ja tas īsti nesakrīt ar pašu domām. Tad arī būs nākotne.

Spilgtākais, interesantākais notikums Tavā līdzšinējā darbā DV?

Man jāsaka – tā bija piedalīšanās DV ASV delegātu sapulcē 2015. gadā, kas notika tūlīt pēc manas ievēlēšanas DV Ročesteras apvienības priekšnieces amatā. Ročesteras apvienība jau vairākus gadus nebija piedalījusies delegātu sapulcē, kas savā ziņā bija nošķīris mūs no pārējās DV saimes. Iepazīšanās ar citiem delegātiem, DV ASV valdi un daudziem citiem interesantiem cilvēkiem, kas tur piedalījās, atvēra pilnīgi jaunu pasauli, jaunu lapaspusi manā darbībā Daugavas Vanagu organizācijā. Kā viena no jaunākajām delegātēm es tiku ievēlēta Organizācijas atjaunošanas komisijā, lai veicinātu jaunāka gada gājuma biedru piesaistīšanu. Mums arī tobrīd nebija neviena, kas atjaunotu DV ASV interneta lapu – es uzņēmos šo darbu, jo katrai organizācijai mūsdienās ir vajadzīga klātbūtne elektroniskajos saziņas līdzekļos. Šie papildus darbi deva man iespēju tuvāk iepazīties ar DV ASV valdes locekļiem un citiem DV biedriem, dalīties pieredzē ar citām apvienībām, izprast mūsu organizācijas saknes un izaicinājumus nākotnē.

Par sevi - ko darīji Latvijā, Tavas saiknes ar Latviju, domas par iesaistīšanos Latvijas simtgades svinībās?

Es esmu dzimusi un uzaugusi Latvijā, tā kā man ir ļoti ciešas saites joprojām. Visi mani radnieki joprojām dzīvo tur. Atbraucu uz ASV 21 gadu vecumā, tā kā reāli visa mana pieauguša cilvēka dzīve ir pavadīta te. Te arī apprecējos un mani 3 bērni ir visi dzimuši ASV. Daudzi ir izbrīnā dzirdot, ka visus šos gadus katru dienu rakstu e-pastu savai ģimenei un katru nedēļas nogali mēs sazvanāmies – sākotnēji tas bija pa telefonu, tagad, protams, lietojam Skype, WhatsApp un citas iespējas. Tāpat katru gadu braucam uz Latviju, bērniem tas ļoti patīk un tas vienmēr palīdz ar latviešu valodas zināšanu uzlabošanu. Atceros vienu no savas vidējās meitas skolas darbiem – viņiem bija jāraksta, kas viņi ir, no kurienes viņi nāk. Sev par milzu prieku un arī ar zināmu izbrīnu lasīju, kā vairāk kā puse viņas domu bija par Latviju – cukurgailīši Rīgas svētkos, jūra, lauku mājas, sadziedāšanās, tātad cauri visai čīkstēšanai par to, kāpēc jāiet uz latviešu skolu un jāmacās latviešu valoda, tautasdziesmas, tradīcijas, latviskuma sēkla viņos ir uzdīgusi un es ļoti ceru, ka tā augs un plauks gadiem ilgi.

Runājot par simtgades svinībām – mēs sākam domāt par dažādām idejām. Mana jaunākā ideja – motociklu brauciens “100+ jūdzes/kilometri Latvijai” – gribu sarīkot tikšanos, kur latvieši sabrauc no dažādām ASV un Kanādas pilsētām ar aizmugurē piestiprinātiem Latvijas karogiem uz tikšanos, nobraucot vairāk kā 100 jūdzes (ASV) vai kilometrus (Kanādā). Simtgades koncepcija Amerikā ir Latvijas tēla popularizēšana starp cittautiešiem. Šāds pasākums noteikti pievērstu sabiedrības uzmanību! Daudzi DV biedri un viņu ģimenes locekļi brauc ar motocikliem – ieskaitot mani un manu ģimeni, tā būtu lieliska reklāma gan Daugavas Vanagiem, gan Latvijai.

Līga Nutere

DV apvienības Ročesterā priekšniece

DV ASV Vanadžu priekšniece